

РЕШЕНИЕ

№ 1546

гр. София, 29.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 16 -ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на единадесети декември през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Величка Борилова
Зорница Гладилова

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Зорница Гладилова Въззивно гражданско дело
№ 20251000503011 по описа за 2025 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С решение № 2889/13.05.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав, съдът е осъдил Прокуратурата на Република България да плати на Й. В. А. ЕГН ***** сумата от 6 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на водено срещу него наказателно производство по нохд 113/2021 г. на РС - Етрополе, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 21.06.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, като е отхвърлил иска за горницата до пълния предявен размер от 25 000 лв. като неоснователен и недоказан; както и сумата от 9 500 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение в наказателното производство, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 21.06.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, както и на основание чл. 78 ал.1 от ГПК сумата от 130.17 лв. – сторени разноски. С решението е отхвърлен предявения от Й. В. А. срещу Прокуратурата на Р България иск с правно основание чл.2 ал.1 т.3 пр.1 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ за сумата от 481 498, 60 лв. – обезщетение за имуществени вреди за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление като недоказан.

С определение № 17163/16.09.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав, съдът е изменил постановеното решение № 2889/13.05.2025 г. в частта за разноските, като е осъдил Прокуратурата на Р България да заплати на Й. В. А., ЕГН ***** , на основание чл. 78 ал.1 от ГПК сумата от 155.45 лева, от които 145.55 лева с ДДС адвокатско възнаграждение, съразмерно с уважената част от исквете, и 10 лева държавна такса.

Срещу решението в частта му, с която иска за неимуществени вреди е уважен за сумата 6000 лева, и иска за имуществени вреди за сумата 9500 лева и лихви е подадена въззивна жалба от Прокуратурата на Република България, която моли то да бъде отменено като порочно поради нарушение на материалния закон, съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост и исковете да бъдат отхвърлени. Счита, че съдът не е обсъдил всички критерии, съгласно които е следвало да определи размера на претърпените неимуществени вреди и не е отчел липсата на доказателства, сочещи на претърпени неимуществени вреди. Обезщетението не било определено в съответствие с критериите за справедливост. Оспорва присъденото обезщетение на имуществени вреди в размер на 9500 лева разходи за адвокатско възнаграждение в хода на наказателното производство. Липсвали ангажирани доказателства за обема на извършените процесуални действия с участието на упълномощения адвокат. Съдът следвало да се съобрази с определените в Наредбата за адвокатски възнаграждения суми за правна защита по наказателни дела, като размерът на адвокатското възнаграждение бил прекомерен.

Ответникът по жалбата Й. В. А. не подал отговор в законовия срок.

Срещу постановеното решение, в частта, с която съдът е отхвърлил иска за сумата от 481 498.60 лв., обезщетение за имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление за периода от 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г. като недоказан и в частта, с която е отхвърлен като неоснователен и недоказан искът за горницата над 6 000 лв. до пълния предявен размер от 25 000 лв., представляващи обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от воденото срещу Й. А. наказателно производство по н.о.х.д. № 113/2021г. на РС - Етрополе, ведно със законната лихва върху отхвърлената част от сумата, считана от 21.06.2023 г., до окончателното изплащане на обезщетението е подадена въззивна жалба от Й. В. А.. Счита, че съдът се произнесъл бланкетно по исковете без да изложи мотиви. Счита, че по делото било установено, че в резултат на повдигнатото му обвинение и продължилият повече от две години и половина наказателен процес настъпили промените в длъжността, която е заемал. Преди повдигане на обвинението работил по Договор за управление с „Проект експерт контрол“ ЕООД от 07.06.2016 г., като видно от Анекс от 06.04.2020 г. към договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г., считано от 01.05.2020 г. получавал възнаграждение в размер на 20 500 лв. /бруто/ или 18 077.94 лв. нетно възнаграждение. На 25.02.2021 г., в следствие на повдигнатото обвинение, бил отстранен от длъжността управител, като на 05.03.2021 г., същият бил назначен на длъжност „инженер строителен контрол“, за която brutното му възнаграждение е определено в размер на 2 000 лв., като нетната заплата възлиза в размер на 1 551.96 лв. Едноличният собственик на капитала на дружеството решил да го освободи от заеманата до този момент длъжност, тъй като не желаел тази отговорна длъжност да бъде заемана от лице, което е привлечено като обвиняем. Изслушаната експертиза изчислила размера на обезщетението. Счита, че искът за неимуществени вреди бил доказан изцяло по основание и размер. Била установена причинната връзка между лошото здравословно състояние на ищеца и повдигнатото обвинение. Съдът при определяне на размера на дължимото обезщетение съдът следвало да вземе предвид възрастта на ищеца 34 г. към момента на привличането му като обвиняем, тежестта на престъплението и продължителността на наказателното преследване, както и личността на подсъдимия, с оглед на това до колко повдигнатото обвинение за деяние, което не е извършил, се е отразило негативно на психиката му, на контактите и социалния му живот, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания. Определеният размер не отговарял на критериите за справедливост.

Ответникът по въззивната жалба Прокуратурата на Република България не е

подала отговор в законовия срок.

Срещу определение № 17163/16.09.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав е подадена частна жалба от Прокуратурата на Република България, която счита, че при вече присъдено адвокатско възнаграждение по съразмерност в размер на 120.17 лева и 10 лева държавна такса, съдът е следвало да измени решението като присъди само допълнително адвокатско възнаграждение в размер 25.38 лева

Срещу определение № 17163/16.09.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав е подадена частна жалба от Й. В. А., който счита присъдените разноси за адв. възнаграждение в размер на 145.55 лв. за изготвяне на искова молба и процесуално представителство за изключително занижени, несъответстващи на извършените процесуални действия, както и икономическата обстановка в страната. Пзовава се на съдебна практика. Сочи, че законът задължава съда да отхвърли възражението по чл. 78, ал. 5 ГПК, когато установи, че адвокатското възнаграждение е уговорено в минимално определения размер с Наредба № 1/09.07.2004 г., която представлявала ориентир относно стойността на определяне на адвокатското възнаграждение в хипотеза, в която критерият за стойността на адвокатските услуги е материалният интерес на делото, който материален интерес е основополагащ при договарянето на адвокатските услуги.

Съдът като обсъди представените по делото доказателства и доводите на страните и съобразявайки правомощията си по чл.269 от ГПК, намира следното от фактическа страна:

Първоинстанционното производство е образувано по предявен от Й. В. А. срещу Прокуратурата на Република България обективно кумулативно съединени искиве с правно основание чл.2, ал.1, т.3, пр.1 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ в общ размер на 515 917.60 лв. В исковата молба е посочено, че на 12.01.2021 г. Й. А. бил привлечен като обвиняем по ДП 5009/2020 г. по описа на РУ МВР – Етрополе за престъпление по чл. 311 ал.1 от НК, като му била взета мярка за неотклонение „подписка“. На 29.09.2021 г. бил внесен в съда обвинителен акт срещу него, за това, че на 20.01.2015 г., в гр. Етрополе, в качеството си на длъжностно лице по смисъла на чл. 93 т.1 б.„б“ от НК – технически ръководител в „Техно Строй България“ ООД, съгласно чл. 163а, ал. 4 от ЗУТ, определен със заповед № 06/12.01.2015 г. за управител на дружеството, на обект „Дневен център за стари хора Достойно утре“ – гр. Етрополе, в кръга на службата си съставил официален документ – „Протокол за откриване на строителна линия и ниво на строеж“, в който удостоверил неверни обстоятелства, а именно, че в зоната на строителната площадка няма действащи надземни и подземни съоръжения и комуникации, подлежащи на преместване, а в действителност над имота, в който следвало да се реализира строителството преминавал електропровод, собственост на „ЧЕЗ Електроразпределение България“ АД, подлежащ на преместване, с цел да бъде използван този документ като доказателство за удостоверяване на обстоятелството, че строителната площадка е готова за започване на работа пред различни институции – Община Етрополе и РДНСК и че строителството може да започне – престъпление по чл. 311 ал.1 от НК. Било образувано нохд 113/21 г. по описа на РС – Етрополе, по което и след проведени множество заседания бил признат за виновен по повдигнатото му обвинение. Впоследствие, с присъда от 27.02.2023 г. по внохд 611/2022 г. на ОС – София, присъдата на РС – Етрополе била отменена и била постановена нова, с която бил признат за невиновен по повдигнатото обвинение. Присъдата на ОС – София била протестирана от Прокуратурата, като с решение от 21.06.2023 г. ВКС оставил в сила присъдата на окръжния съд, която влязла в сила. По повод повдигнатото му обвинение Й. А. претърпял значителни неимуществени вреди, изразяващи се в психически, емоционални и физически болки и страдания, страх за общественото и социалното си положение, повишено вътрешно напрежение и ситуативно обосновани травматични преживявания. Твърди се, че

било накърнено доброто му име, приятели и роднини започнали да го отбягват, което нарушило нормалния ритъм на живот и той се затворил в себе си. Бил подтиснат, изпитвал срам, а притесненията и страданията го изтощили психически и морално, сринали човешкото му достойнство. Повдигнатото обвинение повлияло и на здравословното му състояние - бил диагностициран с хипертонично сърце без сърдечна недостатъчност и му било назначено лечение. До повдигане на обвинението Й. А. бил в изключително добро здравословно състояние. В резултат на повдигнатото обвинение, той претърпял значителни промени в работно отношение, което довело до големи имуществени вреди за него. Преди повдигане на обвинението работил по договор за възлагане на управление от 07.06.2016 г., като с анекс от 06.04.2020 г. и считано от 01.05.2020 г. получавал възнаграждение в брутен размер от 20 500 лв., а нетно - 18 077.94 лв. По решение на едноличния собственик на дружеството бил освободен като управител и бил назначен нов такъв. На 05.03.2021 г. сключил трудов договор при същия работодател, за длъжност „инженер строителен контрол“ с трудово възнаграждение от 2 000 лв. Причината да бъде освободен като управител на дружеството било привличането му като обвиняем за престъпление, извършено в качеството му на технически ръководител, което щяло да повлияе негативно при изпълнение на текущите договори на дружеството респ. участието и спечелване на бъдещи обществени поръчки. Ищецът дълги години се борил да достигне ръководна позиция като повдигнатото обвинение провалило професионалното му развитие и довело до тежки имуществени последици, изразяващи се в намаления размер на получавано възнаграждение, което за периода 05.03.2021 г. – 21.06.2023 г. възлизало на 481 498, 60 лв. Й. А. претърпял и имуществени вреди в размер на 9 500 лв., изразяващи се в заплатени адвокатски възнаграждения в наказателното производство. Поискал е от съда да осъди ответника да му заплати сумата от 25 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в незаконосъобразно воденото срещу него наказателно производство, както и сумата от 9 500 лв. – обезщетение за имуществени вреди – изплатени средства за адвокатска защита пред наказателния съд и сумата от 481 498.60 лв. – обезщетение за имуществени вреди за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление /съгласно допуснато увеличение на размера на този иск по реда на чл. 214 ал.1 от ГПК с протоколно определение от 10.02.2025 г./, ведно със законната лихва и сторените по делото разноски.

Ответникът Прокуратурата на Република България е оспорила исковете по основание и размер.

От документите, находящи се в приложеното по делото наказателно дело, в кориците на което са нахд 113/21 г. на РС Етрополе; вндох 611/22 на СОС и кндох 393/23 на ВКС, както и ДП 5009/20 г. РУ МВР – Етрополе, на 12.01.2021 г., се установява, че Й. А. е привлечен като обвиняем по ДП 5009/2020 г. по описа на РУ МВР – Етрополе за престъпление по чл. 311 ал.1 от НК, като му е взета мярка за неотклонение „подписка“. На 29.09.2021 г. е внесен в съда обвинителен акт срещу него, за това, че на 20.01.2015 г., в гр. Етрополе, в качеството си на длъжностно лице по смисъла на чл. 93 т.1 б.„б“ от НК – технически ръководител в „Техно Строй България“ ООД, съгласно чл. 163а, ал. 4 от ЗУТ, определен със заповед № 06/12.01.2015 г. за управител на дружеството, на обект „Дневен център за стари хора Достойно утре“ – гр. Етрополе, в кръга на службата си съставил официален документ – „Протокол за откриване на строителна линия и ниво на строеж“, в който удостоверил неверни обстоятелства, а именно, че в зоната на строителната площадка няма действащи надземни и подземни съоръжения и комуникации, подлежащи на преместване, а в действителност над имота, в който следвало да се реализира строителството преминавал електропровод, собственост на „ЧЕЗ Електроразпределение България“ АД, подлежащ на преместване, с цел да бъде използван този документ като доказателство за удостоверяване на обстоятелството, че строителната площадка е готова за започване на работа пред различни институции – Община Етрополе и РДНСК и че строителството може

да започне – престъпление по чл. 311 ал.1 от НК. Образувано похд 113/21 г. по описа на РС – Етрополе, по което и след проведени множество заседания е признат за виновен по повдигнатото му обвинение. С присъда от 27.02.2023 г. по внохд 611/2022 г. на ОС – София, присъдата на РС – Етрополе била отменена и била постановена нова, с която Й. В. А. е признат за невиновен по повдигнатото обвинение. Присъдата на ОС – София е протестирана от Прокуратурата и с решение от 21.06.2023 г. ВКС оставил в сила присъдата на окръжния съд, която влязла в сила.

Представен е амбулаторен лист 547/17.06.2021 г., видно от който Й. А. има поставена диагноза хипертонично сърце без застойна сърдечна недостатъчност.

Представени са Договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г. ; Анекс от 06.04.2020 г. към Договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г. и трудовия договор от 05.03.2021 г., от които се установява, че Й. В. А. преди повдигане на обвинението работил по договор за възлагане на управление от 07.06.2016 г. с „Проект Експерт Контрол“ ЕООД, като с анекс от 06.04.2020 г. и считано от 01.05.2020 г. получавал възнаграждение в брутен размер от 20 500 лв., а нетно - 18 077.94 лв. По решение на едноличния собственик на дружеството по протокол от 25.02.2021 г. бил освободен като управител и бил назначен нов такъв. На 05.03.2021 г. сключил трудов договор за длъжност „инженер строителен контрол“ с трудово възнаграждение от 2 000 лв.

По делото е разпитана като свидетел Р. Х. К., от чиито показания се установява, че е собственик на „Проект Експерт Контрол“ ЕООД, на което била и управител, считано от м. март – м. април 2021 г. Познавала Й. А., който бил управител на фирмата. Тя днаваба управител на дружеството на мястото на А. и трябвало да го понижат в длъжност, защото имал неприятности, а той водел цялата фирма. Дружеството се занимавало със строителен надзор, обществени поръчки основно, с възложители от общественния сектор. Той бил двигателя на цялата фирма, намирал обекти, бил доста опитен и изнасял почти цялата работа. Имал помощници в административните дала, но основните неща движел той. През 2021 г. се наложило свидетелката да стане управител, а той станал служител във фирмата. Дружеството било на бащата на свидетелката, а Й. бил управител. Свидетелката знаела, че Й. А. имал проблеми със съда, но нямала конкретна представа. През 2021 г. той се променил коренно, не му се работело един вид и баща й взел решение свидетелката да стане управител, а пък той да стане служител. Той дори не искал да остане служител, но му се помолили, защото знаел всичко и никой не знаел тези неща, които той знаел. Единственото, което споделял, било че имало някакво наказателно дело срещу него, но тя не знаела подробности. Свързано било с негова работа като инженер. Започнал да не идва редовно на работа. Започнал да ходи по доктори. Причината да бъде махнат като управител на дружеството не била, че е неспособен, но станало така, че в техните среди – строителни надзори, инженери, започнало да се говори, че има наказателно дело, свързано с Й. А. и за да не злепоставя нещата във фирмата и за да може да имат работа, се наложило да го понижат в длъжност. Свидетелката била строителен инженер, което било необходимо за управител на фирма за строителен надзор. Също било необходимо да няма осъждане, да няма проблеми със закона. Като сключвали договори с възложители подписвали декларации, че нямат дела, че не са осъждани и това била основната причина за понижаването в длъжност на Й. А.. Нямало да могат да сключат нито един договор по ЗОП без управителя да има чисто съдебно минало. Й. А. бил на висока заплата, която била понижена, защото работата намаляла. А. се грижел за цялата фирма и след като свидетелката поела, тъй като в началото почти нищо не разбирала, докато влезе в час, нямали кой знае каква работа и се налагало да бъдат на ниски заплати, за да просъществуват. В онзи период Й. А. не бил добре и психически, но не споделял много, не искал да говори с който и да било. Не ходел на обичайните срещи, на които трябва да ходи с възложители, не ходел по обекти, а преди това ходел. Отсъствал често. Ходел по лекари. Другите служители на фирмата разбрали и това също не довело до добър имидж на фирмата. Отношението на колегите, се променило, тъй

като те разбрали. Към онзи момент не било ясно дали е виновен или не, в един момент хората започнали да гледат на него по-различно. Към момента А. не работел при тях като напуснал през септември 2024 г.

По делото е разпитана като свидетел М. П. А., съпруга на ищеца, от чиито показания се установява, че от 2016 г. до около 2021 г. Й. А. работел във фирма, която се занимавала със строителен надзор, на която бил управител. Няма проблеми със съда преди процесното обвинение. Бил изключително позитивно настроен към живота. Обвинението, което му отправили през 2021 г. приел много трудно, буквално се сринал психически, а и семейството му се сринало с него, защото започнал да спи много рядко, не искал да ходи на работа. Казвал, че чува разни подмятания от колеги, че не си върши добре работа. Бил изключително отдаден на работата си. Ходел по командировки. С изключително желание се запознавал с нови хора. Приемал нещата отговорно. След повдигането на обвинението не можал да приеме, че въпреки всички усилия от негова страна, го обвиняват за направено нарушение. Изпаднал в дълбока депресия. Започнал да вдига високо кръвното и се наложило да започне да пие лекарства, които пиел и до днес, които не били безвредни, поради което направил и няколко бъбречни кризи. Лекарството се казва Неосара 500. След повдигането на обвинението нямало как да остане управител, което той споделил със съпругата си и трябвало да му сменят длъжността, за да остане на работа там. Той не искал да ходи изобщо на работа, но нямало как да се справят финансово. Напуснал дружеството през м. септември 2025 г. и сега работел в друга фирма, като строителен инженер.

По делото е изслушана съдебно-счетоводна експертиза, която е изчислила каква е разликата между месечното бруто и нето възнаграждение, уговорено в Анекс от 06.04.2020 г. към Договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г. и това по трудовия договор от 05.03.2021 г. Вещото лице е сумирало тази разлика за целия претендирай период от 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., при съобразяване на реалните дни на ползвани обезщетения по болест (за сметка на работодателя и за сметка на НОИ). Сумите, които биха били начислени и нетното възнаграждение, което би било получена за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г. по Анекс от 06.04.2020 г. към Договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г., съпоставени с начислените и получени суми по Трудов договор от 05.03.2021 г. са с 438 818.19 лева разлика.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по [чл. 259, ал. 1 ГПК](#), изхожда от легитимирана страна и е процесуално допустима.

Съгласно нормата на [чл. 269 ГПК](#) съдът се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси съдът е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършена служебна проверка въззивният съд установи, че обжалваното съдебно решение е валидно, като същото е процесуално допустимо.

За да бъде ангажирана отговорността на държавата по [чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#), следва да се установи, че ищецът е претърпял неимуществени и имуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от действията на органите на прокуратурата от незаконно повдигнатото му и поддържано обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано. Отговорността на държавата е обективна и се реализира чрез заплащане на обезщетение, което съгласно чл. 4 от ЗОДОВ се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Доказването на вредите и на причинно-следствената връзка между тях и незаконното обвинение е в тежест на ищеца, като искът за обезщетение, съгласно чл. 7 от ЗОДОВ, се

предявява срещу държавните органи, от чиито незаконни актове са последвали вредите.

По делото е установено, че ищецът е привлечен като обвиняем за престъпления по чл.311, ал.1 от НК. Видно от ангажираните по делото писмени доказателства, същият е бил признат за невиновен по повдигнатото му обвинение с присъда 5/27.02.2023 г. на ОС – София, по внохд 611/22 г., с която е отменена постановената присъда от РС – Етрополе, с която ищецът първоначално е бил признат за виновен по повдигнатото му обвинение. Присъдата на ОС – София е потвърдена с решение 228/21.06.2023 г. на 2-ро НО на ВКС по н.д. 393/23 г. и е влязла в сила.

Незаконността на обвинението, произтичаща от признаването на ищеца за невиновен по повдигнатото обвинение за престъпление по чл.311, ал.1 от НК, за което ищецът е оправдан, съставлява основание за носене на имуществена отговорност от държавата в лицето на нейните правозащитни органи по чл. 2, т.3, предл. първо от ЗОДОВ за обезщетяване на претърпените от ищеца вреди, доколкото такива са настъпили като пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение, поради което предявеният иск е доказан по основание.

Доказването на вредите и причинната връзка с незаконния акт като елементи от фактическия състав на отговорността на държавата чрез нейните органи следва да се извърши при условията на пълно доказване от ищеца, особено що се касае до вреди извън обичайните и присъщи като резултат от едно несправедливо обвинение. Възивният съд намира за установено, че в резултат на незаконното обвинение за престъплението, за което ищецът е оправдан, на което е основан искът, емоционалното състояние на ищеца е било засегнато, изхождайки от принципното положение, че всеки човек, подложен на наказателна репресия, е притеснен, че ще бъде несправедливо осъден. Ищецът е изпитвал присъщите на човек с повдигнато обвинение безпокойство и страх, че ще бъде осъден. Съдът отчита и това, че при незаконно повдигане на обвинение се засяга по един недопустим начин правната сфера на привлеченото към наказателна отговорност лице, което води до увреждане и настъпване на вреди - неблагоприятно отражение върху психиката на човек, - които са пряка и непосредствена последица от това увреждане, без да е в тежест на лицето да доказва всяко свое негативно изживяване и страдание, независимо от конкретната преценка, която се дължи за размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди [/чл. 52 ЗЗД/](#).

В настоящото производство е спорен въпросът относно обема на отговорността на ответника за претърпените от ищеца неимуществени вреди.

Съгласно последователната и непротиворечива съдебна практика в понятието неимуществени вреди се включват всички телесни и психически увреждания на пострадалия, претърпените болки и страдания, които в своята цялост представляват негативни емоционални изживявания на лицето, намиращи не само негативно отражение в психиката, но и социален дискомфорт в определен период от време. Установеният в [чл. 52 ЗЗД](#) критерий за справедливост не е абстрактен, а се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики - характер и степен на увреждане, начин и обстоятелства, при които е получено, последици, продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение. Принципът на справедливост включва в най - пълна степен обезщетяване на вредите на увреденото лице от вредоносното действие. От значение за размера на обезщетението са също така и тежестта на престъплението, за което е било повдигнато незаконно обвинение, продължителността на незаконното наказателно преследване, интензитета на мерките на процесуална принуда, броя и продължителността на извършените с негово участие процесуални действия, начинът, по който обвинението се е отразило върху пострадалия, с оглед личността му и начина на живот; рефлектирало ли е обвинението върху професионалната реализация на пострадалия, на общественото доверие и социалните му контакти, отраженията в личната му емоционална сфера, здравословното му състояние и др. [/решение № 298/04.07.2011 г. по гр. д. № 1152/2010 г. на ВКС, ГК, IV ГО, постановено по реда на чл. 290 ГПК; решение № 57 от 09.02.2016 г. по гр. д. № 4641/2015 г. на ВКС, ГК, IV ГО и др./](#).

Съгласно формираната съдебна практика, обективирана в [решение № 50072 от 23.06.2023 г.](#) по гр. д. № 2418/2022 г. на ВКС, ГК, III ГО, [решение № 165 от 16.06.2015 г.](#) по гр. д. № 288/2015 г. на ВКС, ГК, III ГО, [решение № 16 от 16.06.2015 г.](#) по гр. д. № 288/2015 г. на ВКС, ГК, III ГО, [решение № 63 от 18.03.2016 г.](#) по гр. д. № 5124/2015 г. на ВКС, III ГО и др., обичайните вреди не подлежат на формално доказване, тъй като причинната им връзка с незаконното наказателно преследване е очевидна. Приема се също така, че ищецът по иск с правно основание [чл. 2 ЗОДОВ](#) може да претендира обезщетение за обичайните неимуществени вреди от незаконно наказателно преследване, без да ги описва подробно в исковата молба. Тогава не са нужни формални, външни доказателства за установяване на тези обичайни вреди, тъй като те настъпват винаги в резултат от наказателното производство. В този случай размерът на обезщетението следва да се определи според стандарта на живот, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия. Когато ищецът претендира вреди над обичайните, които са обусловени от конкретни, специфични обстоятелства, той следва да ги посочи в исковата молба и безспорно да ги докаже. Съдът на свой ред трябва да се мотивира защо присъжда обезщетение над обичайния размер.

Част от претендираните от ищеца неимуществени вреди са обичайни. Същите са свързани с преживения стрес от повдигането на обвинение и воденото спрямо него наказателно производство, възможността да бъде осъден за деяние, което не е извършил.

Установено е, че Софийска районна прокуратура е повдигнала и поддържала обвинение срещу ищеца в извършване на престъпление по обвинение за престъпление по чл.311, ал.1 от НК. Съдът отчита тежестта на повдигнатото обвинение – за извършване на престъпление, което не носи белезите на „тежко престъпление“ по смисъла на чл. 93 т.7 от НК, определената мярка за неотклонение – „подписка“. Въззивният съд взема предвид възрастта на ищеца към момента на повдигане на обвинението – 34 години, което е възрастта, в която човек изгражда име в обществото и в професионалните си среди. От значение е периодът от време - около 2 години и половина водено наказателно производство, през което време същият е търпял негативни преживявания, както и обстоятелството, че е бил признат за виновен в първоинстанционното производство, което е създавало у същия неблагоприятни в психически и емоционален аспект страдания за значителен период от време. Следва да бъдат съобразени и броя на проведените съдебни заседания. Съдът отчита, че от показанията на свидетелите се установява, че повдигнатото и поддържано обвинение причинило лично психическо разстройство на ищеца, разстройство в семейството на ищеца, както и промяна в професионален план – в отношението на колегите към ищеца. От съществено значение е наложилата се промяна на заеманата от ищеца длъжност в дружеството, в което е работил – от управите, на която длъжност е бил до повдигането на обвинението, същият е преместен на длъжност инженер. Съдът отчита обстоятелството, че вследствие повдигнатото незаконосъобразно обвинение, ищецът е страдал от безсъние, както и че от човек, който гледал оптимистично и обичал контакт с нови хора, е станал затворен човек, което е по причина отражението на незаконно повдигнатото обвинение в личната му емоционална сфера.

Следва да се съобрази общото икономическо състояние в държавата, което осигурява в най-общ план /тъй като еквивалентността при обезщетяване на неимуществени вреди е изключена/ съпоставката между страданията и парите. По делото се установи от свидетелските показания, че ищецът преживял тежко воденото срещу него наказателно производство като това се е отразило на психиката му и е довело до промени в личния му и професионалния му живот.

Представен е амбулаторен лист 547/17.06.2021 г., установяващ наличие на диагноза хипертонично сърце без застойна сърдечна недостатъчност. Амбулаторният лист сочи на инцидентна проява на хипертония, като изследванията са констатирани начална хипертония при запазена функция и кинетика. По делото липсват други доказателства, от които да се изведе, че се касае за начало на трайно заболяване с хроничен характер, което да

е довело до трайни негативни последици за здравето на ищеца. Липсват доказателства, от които съдът да направи извод за наличие на пряка причинна връзка на тази еднократна хипертонична криза с действия на ответника. Такава съдът не може да презюмира, предвид изложените вече в рамките на настоящото решение съображения.

При определяне на размера на обезщетението за неимуществените вреди съдът съобразява икономическата конюнктура в страната към датата на влизане в сила на оправдателната присъда, тъй като тогава е възникнало вземането на ищеца за вреди. Към м.06.2023 г. минималната работна заплата в страна е била 780 лв. като обезщетението следва да отговаря на жизнения стандарт в страната.

Наличието на ангажирани доказателства относно претърпените от ищеца неимуществени вреди над обичайните, във връзка с особеностите на личния му живот и професионалната му ангажираност и съобразявайки принципа на справедливост, залегнал в разпоредбата на [чл. 52 ЗЗД](#), както и задължителните указания, дадени с ППВС № 4/23.12.1968 г., съдът счита, че обезщетението за претърпените от ищеца неимуществени вреди възлиза на 6 000 лв. Обезщетението в този размер ще възмезди в най - пълна степен претърпените от ищеца емоционални и житейски неудобства във връзка с воденото наказателно производство срещу него. Този размер на обезщетението съответства на характера и степента на търпените от ищеца болки и страдания, като удовлетворява обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната обществено - икономически условия на живот към момента на увреждането, с оглед конкретните обстоятелства по делото и липсата на твърдения за трайни негативни последици за психичното и физическото състояние на ищеца.

По изложените съображения обжалваното решение в тази част следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно както в частта, с която искът е уважен, така и в частта, с която искът е отхвърлен.

По иска за присъждане на имуществени вреди в размер 9 500 лв. – обезщетение за имуществени вреди – изплатени средства за адвокатска защита пред наказателния съд:

В наказателния процес не е предвидена възможност лицето, подложено на неоправдана наказателна репресия да заяви своята претенция за разноси в съответния наказателния процес . Съдебната практика безпротиворечиво приема, че направените разходи от това лице в хода на наказателното преследване, което е приключило с оправдателна присъда, представляват имуществена вреда, за която държавата му дължи обезщетение с оглед нормата на чл. 4 от ЗОДОВ /така решение № 843/23.12.2009 г. по гр. д. № 5235/2008 г. на ВКС, IV г.о., решение № 126/10.05.2010 г. по гр. д. № 55/2009 г. на IV ГО на ВКС, решение № 433/23.06.2010 г. по гр. д. № 563/2009 г., ВКС, IV г.о. и др./. Ищецът е представил представените по делото писмени доказателства /три договора за правна защита и съдействие/, че е заплати на ангажирания от него адвокат за процесуалната си защита в трите наказателни дела – пред РС Етрополе, Окръжен съд София и Върховен касационен съд сума в общ размер 9 500 лв. /3 500 лв. в ДП и по 2 000 лв. за всяка от трите съдебни инстанции/.

Ответникът е заявил своевременно възражение за прекомерност на заплатеното от ищеца адвокатско възнаграждение в наказателните производства. Възможността в производство по реда на чл. 2 от ЗОДОВ да бъде определено обезщетение за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-малък от платения в наказателния процес е установена с оглед задължителните указания, дадени с ТР 1/11.12.2018 г. на ОСГК на ВКС. Изяснено е, че тази възможност не е израз на упражняване на правомощие по чл. 78 ал.5 от ГПК, а размерът на имуществената вреда следва да бъде определен при съблюдаване принципа за полагане на дължимата грижа на пострадалия респ. да се вземат предвид правилата на чл. 5 от ЗОДОВ. Критериите при определяне на обезщетението за имуществени вреди от сочения вид са вида и тежестта на обвинението,

интензитета на приложената процесуална принуда и очакваните усилия и труд, които адвокатът предстои да положи при осъществяването на защитата. Правната защита се преценява въз основа на фактическата и правна сложност на проведеното наказателно производство до неговото приключване, и при съпоставяне на заплатеното адвокатско възнаграждение с действително причинените вреди от повдигане на конкретното обвинение /така с решение 66/18.06.2019 г. по гр.д. 2099/2016 г. на III ГО на ВКС/. Въззивния съдебен състав намира, че уговореното и заплатено адвокатско възнаграждение не е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на наказателното дело. Съдът констатира, че ищецът е извършвал съдопроизводствените действия по наказателните дела лично и като е бил представляван и от ангажирания по тях адвокат. По изложените съображения възражението на ответника е неоснователно.

Решението в тази му част следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По отношение на иска за присъждане на обезщетение в размер 481 498.60 лв. за имуществени вреди за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление /съгласно допуснатото увеличение на размера на този иск по реда на чл. 214 ал.1 от ГПК с протоколно определение от 10.02.2025 г./

Обезщетението за имуществени вреди под формата на пропуснатата полза се определя при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи. Пропуснатата полза представлява имуществена вреда за лицето, която подлежи на обезщетяване при наличието на такава причинна връзка – твърдения сигурен приход за имуществото на пострадалия не се е осъществил по причина на непозволеното увреждане /повдигането и поддържането на незаконното обвинение/. В т. 11 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2005 г по т.д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС е прието, че обезщетението за имуществени вреди се определя с оглед особеностите на всеки конкретен случай и при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи. В решение № 54/13.06.2017 г. по гр.д. № 2755/2016 г. на ВКС, III ГО. е прието, че пропуснатата полза също подлежи на обезщетяване при това условие, като приход за имуществото на пострадалия, който не се е осъществил заради непозволеното увреждане. Приходът не трябва да е случайна, а закономерна последица от установените по делото обстоятелства /решение № 73/2017 г. по гр. д 3728/2016 г. по описа на III ГО на ВКС/, да е обективно, реално и сигурно, а не само субективно и хипотетично очакван като увеличение на имуществото и получаването му при нормални обстоятелства да е било осуетено от незаконните действия на органите на прокуратурата. Съгласно разясненията в ТР № 3/12.12.2012 г. на ОСГТК на ВКС, установяването на пропуснатата полза при договор се основава на предположение за състоянието, в което имуществото на кредитора би се намирало, ако длъжникът беше изпълнил точно задължението си, съпоставено с имуществото му към момента на неизпълнението, а в настоящия случай непозволеното увреждане, ако не беше настъпило такова, при деликтната отговорност. Сигурност при установяването на пропуснатата полза ще има, ако от обстоятелствата преди тази намеса не следва извод за друга пречка с оглед поведението на страните по договора, волята им, нормалното развитие на договорните отношения и добросъвестността /решение 54/13.06.2017 г. по гр.д. 2755/2016 г. на Трето ГО на ВКС/.

Видно от представения анекс към договор за възлагане на управление от 06.04.2020 г., ищецът за дейността си по управление на дружество „Проект Експерт Контрол“ ЕООД, считано от 01.05.2020 г. е получавал месечно брутно възнаграждение в размер на 20 500 лв. като страните са постигнали съгласие „във връзка с резултатите на дружеството или други причини възнаграждението да се промени по взаимно съгласие на страните“. От представените по делото извлечения от сметката на дружеството работодател се установява, че от датата на Анекс от 06.04.2020 г. към Договор за възлагане и управление от 07.06.2016 г. на ищеца е била превеждана сумата 18 077.94 лева месечно като заплата по

договор за управление, като след сключване на трудовия договор от 05.03.2021 г. е получавал уговореното с него трудово възнаграждение.

От показанията на свидетелката К. последващ управител на дружеството-работодател на ищеца, се установява, че причината за промяната на договора на ищеца е повдигнатото и поддържано срещу него обвинение, което не е позволявало същият да бъде управител на дружеството, тъй като при сключването на договори по предмета на дейност на дружеството - строителен надзор, предимно при обществени поръчки основно с възложители от общественния сектор, се подписвали декларации, че представляващите дружеството лица нямат дела, че не са осъждани. Това била основната причина за понижаването в длъжност на Й. А.. Дружеството нямало да може да сключи нито един договор по ЗОП без управителя да има чисто съдебно минало. Освен това от показанията на този свидетел се установява, че основно ищецът е движил дейността на дружеството, а след повдигане на обвинението, на нея като нов управител й било трудно да навлезе в работата на дружеството в началото, което пречатвало също дейността на дружеството.

При тези данни въззивният съд намира, че пропуснатият от ищеца приход не е случайна, а закономерна последица от повдигането на незаконното обвинение. Получаването на този приход е било осуетено от незаконните действия на държавните органи. Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Тъй като са доказани и останалите предпоставки на правото на ищеца да получи обезщетение като заключението на съдебно-счетоводната експертиза е изчислило точния размер на обезщетението - 438 818.19 лева, чието получаване е осуетено именно от незаконните действия и актове на органите по чл. 2 от ЗОДОВ, които са допринесли за освобождаването на ищеца като управител на дружеството и от друга страна за намаляване на приходите на дружеството. По делото е безспорно установено от събраните писмени доказателства, свидетелски показания и експертизата за времето от 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г. ищецът вследствие повдигнатото обвинение е бил остранил от длъжност управител като в този период е работил на длъжност, със заплата в пъти по-ниска от възнаграждението, което е получавал реално като управител и за това време е пропуснал да реализира доход в посочения размер.

Искът е основателен и доказан. Решението в тази му част следва да бъде отменено и съдът да постанови друго, с което да уважи иска в цялост.

С оглед заявеното искане за присъждане на законна лихва върху обезщетението същото е основателно като началния период на нейната дължимост е датата на влизане в сила на съдебния акт, с който ищецът е признат за невиновен т.е. 21.06.2023

При този изход на спора във въззивната инстанция решението следва да бъде отменено и в частта за разноските като въззивният съд определи разноските както в първата инстанция, така и във въззивната инстанция съобразно с уважената и отхвърлената част от исковете.

Съгласно разпоредбата на чл. 10 ал.3 от ЗОДОВ ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. На ищеца се следва сумата от 10 лв. – разноски за ДТ и припадащата се част от заплатеното адвокатско възнаграждение, съобразно уважената част от исковете. Ответникът е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, от 4800 лв. с включено ДДС. Минималният размер на адвокатското възнаграждение по чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1/2004 г. на Висшия адвокатски съвет, е повече от двойно по-голям от заплатеното от ищеца адвокатско възнаграждение, поради което съдът намира възражението за прекомерност неоснователно, за което съобразява и фактическата и правна сложност на делото, броя заявени искове, извършените процесуални действия по делото. Съобразно уважената част от исковете следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер 4623.25 лева.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2889/13.05.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав, В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявения от Й. В. А. срещу Прокуратурата на Р България иск с правно основание чл.2 ал.1 т.3 пр.1 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ за сумата от 481 498.60 лв., представляващи обезщетение за имуществени вреди за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление като недоказан, както и в частта за разноските и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България – с адрес: гр. София, бул. “Витоша” № 2 на основание чл.2 ал.1 т.3 пр.1 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ да заплати на Й. В. А. ЕГН *****, съдебен адрес: гр. София, ул. „Княз Борис I“ № 96, ет.1, ап. 3 – адв. Г. Г. сумата от 438 818.19 лева., представляваща обезщетение за имуществени вреди за периода 05.03.2021 г. до 21.06.2023 г., представляващи пропуснати ползи от прекратения договор за възлагане и управление, претърпени в резултат на водено срещу него наказателно производство по нохд 113/2021 г. на РС - Етрополе, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 21.06.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, както и на основание чл. 78 ал.1 от ГПК сумата от 4 633.25 лева – сторени разноси.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 2889/13.05.2025 г., по гр.д.№ 5051/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, I-19 състав в останалата му част.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от съобщението до страните, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____